Vedlegg sak 5
Møtedato: 14.10.08

Angående styresak 14.10.08 gjeldende SUMs fremtidige tilknytning

SUM er et tverrfaglig senter for studier av utvikling og miljø etablert i 1990 med et bredt mandat: å fremme forskning på utvikling og miljø på SUM og resten av universitetet i Oslo, å være policy- og bruker orientert samtidig som hovedfokuset skal være grunnforskning. For å fremme tverrfaglighet har SUM rapportert direkte til universitetsledelsen og ikke vært innlemmet i noe fakultet. SUM har fungert med et minimum av faste stillinger og stort innslag av ekstern finansiering. Det foreligger nå forslag om å innlemme SUM i det Samfunnsvitenskapelige fakultet (SV).

Styret for SV fakultetet har uttrykt klart at de mener at SUM fortsatt bør være organisert direkte under UiO-styret, og at de ikke ønsker at SUM blir lagt til SV. Videre har de gjort det klart at dersom SV fakultetet blir pålagt å inkludere SUM, er det ikke aktuelt å opprettholde SUM som egen enhet; forskere vil bli spredt på instituttene for deres respektive disipliner. SV fakultetet vil også stille som betingelse at fakultetet blir en betydelig aktør i beslutninger om faglige aktiviteter og vil forbeholde seg retten til å plassere forskere som de ellers finner det vanskelig å innpasse, ved SUM.

De ansatte ved SUM vil på det sterkeste oppfordre at SUM videreføres som et tverrfakultært senter. For det første må det påpekes at en stor del av forskerne på SUM kommer fra andre fakulteter enn SV. Det er uavklart hva som vil skje med disse dersom forskere skal spres på instituttene til sine respektive disipliner ved SV. Videre vil vi peke påfølgende:

➢ SUM ER SPESIALIST PÅ TVERRFAGLIGHET OG INTEGRASJON AV MILJØ OG UTVIKLING

- Sammenhengen mellom utvikling og miljø er mer aktuell enn noensinne. Problemstillinger som SUM forsket på for 15 år siden er igjen på den politiske dagsorden. SUM har opparbeidet et omdømme og institusjonell erfaring med forskning på sentrale spørsmål som vil gå tapt hvis SUM ikke forblir et samlet senter.

- Universitetet i Oslo har nå en større satsning på tverrfakultært samarbeid. Det virker ulogisk at det eneste senteret som gjennom mange år har arbeidet tverrfaktultært blir splittet på sine fagdisipliner. SUM er også tiltenkt en nøkkelrolle i flere av disse satsningene.

✓ SUM ER BRUKERORIENTERT OG UTADRETTET

- Det er meget viktig å beholde et brukerorientert senter på dette fagfeltet som samtidig har forankring i grunnforskning. SUM er hypping brukt av offentlig forvaltning og andre aktører i ulike rådgivende roller og i forbindelse med faglig relevant oppdragsforskning, og blir sett på som en svært verdifull samarbeidspartner. SUM spiller en viktig rolle i den sammenhengen fordi man i motsetning til institutter som ikke har forankring ved Universitetet baserer sin virksomhet i bred grunnforskning Samtidig har SUM en fleksibilitet og et mandat som gjør senteret mer egnet som samarbeidspartner enn mange andre institutter ved universitetet.

- SUMs tverrfakultære og tverrfaglige basis har vært utslagsgivende for tildeling av flere større prosjekter fra forskningsrådet og andre oppdragsgivere. Siste eksempelet på det er det nylig etablerte Nettverket for Latin Amerika forskning som ble tildelt SUM etter en åpen konkurranse på grunn av SUMs unike plassering med nære bånd til mange ulike fagfelt.

✓ SUM STYRKER REKRUTTERING AV PRIORITERTE GRUPPER

- Det er av høy prioritet for Universitetet i Oslo å beholde yngre, gode forskere. SUM har flere yngre, produktive og anerkjente forskere som velger å bli ved Universitetet i Oslo fordi SUM kan tilby et dynamisk og spennende akademisk miljø basert på tverrfaglighet. Disse forskerne er også ettertraktede på arbeidsmarkedet og vil etter all sannsynlighet søke seg bort fra Universitetet i Oslo dersom foreslåtte endringer blir vedtatt.

- SUM har igjennom årene hatt en spesielt viktig rolle i forbindelse med rekruttering til forskning. SUM har kunnet tilby et inspirerende og inkluderende arbeidsmiljø for masterstudenter og doktorgradsstipendiater og har derfor lyktes i å oppmuntre lovende masterstudenter i å velge en forskningskarriere. Et slikt miljø vil endres betraktelig dersom SUM blir splittet eller tverrfagligheten begrenset.

- Det er av spesiell prioritet for Universitetet i Oslo å beholde yngre kvinnelige forskere og oppmuntre dem til videre karriere ved Universitetet. SUM har en meget stor andel av disse, som velger å gå videre med en forskerkarriere blant annet på grunn av et godt og integrerende arbeidsmiljø ved SUM tuftet på tverrfaglighet.

- Det er også av særskilt prioritet for Universitetet i Oslo å oppmuntre til et flerkulturelt miljø. SUM har lykkes i å knytte til seg et stort antall høyt kvalifiserte forskere fra ulike land og kulturer på grunn av et integrerende og stimulerende miljø. Dette vil gå tapt dersom SUM splittes eller profilen endres betraktelig.

✓ SUM SIKRER TVERRFAGLIG UNDERVISNING

- SUM har nå etablert et tverrfaglig og tverrfakultært undervisningstilbud som er svært populært blant norske og utenlandske studenter. Det er vanskelig å se hvordan det skal kunne opprettholdes ved en fakultetstilknytning. Spesielt problematisk vil det være for det svært ettertraktede tverrfaglige masterprogrammet Culture, Environment and Sustainability som organisatorisk er tilknyttet det humanistiske fakultetet.

✓ SUM PUBLISERER BREDT OG AV HØY KVALITET

- SUM har utmerket seg blant utviklingsforsknings institusjoner med usedvanlig høy produktivitet når det gjelder publikasjoner. SUM har særlig lagt vekt på publikasjon av bøker. I tillegg til å publisere i høyt rangerte internasjonale tidsskrift, har SUM forskere også lagt vekt på å publisere lokalt i land hvor forskningen har vært gjort. Dette er av stor betydning for kunnskapshevning, ikke bare i Norge men også i land som i mindre grad har mulighet til å finansiere egen forskning.

✓ Å UNDERGRAVE FORUTSETNINGENE FOR SUMS VIDERE EKSISTENS SOM ET TVERRFAKULTÆRT SENTER FOR FORSKNING PÅUTVIKLING OG MILJØ VIL DERFOR VÆRE I STRID MED EN REKKE AV UNIVERSITETETS UTTALTE PRIORITERINGER. I EN SAMFUNNSKONTEKST HVOR UTVIKLING OG MILJØSPRØSMÅL ER STADIG VIKTIGERE VIL DET OGSÅ SKADE UNIVERSITETETS OMDØMME.

24.9.08. De ansatte ved SUM, ved ansatterepresentant i SUM-styret, Sidsel Roalkvam

Uttalelse fra masterstudentene ved SUM

Mange av de viktigste globale og nasjonale utfordringene vi står ovenfor er plassert i skjæringspunktet mellom utviklings- og miljøforskning. Senter for Utvikling og Miljø (SUM) har dermed en viktig rolle både i den generelle samfunnsdebatten, samt for å befeste Universitetet i Oslos posisjon i nasjonal og internasjonal fagdebatt også på den tverrfaglige arena. Ved andre anerkjente utdanningsinstitusjoner, både i Europa og den øvrige verden, ser man en tendens mot å etablere flere slike tverrfaglige sentra. Dette gjør vår utdannelse fra SUM svært aktuell i tillegg til at den holder høy faglig kvalitet. SUM leverer på alle punkter av universitetets strategiske plan for 2005-2009, både innen forskning og utdanning. Slik vi ser det burde SUM være en naturlig del av UiOs profil for å hevde seg nasjonalt og internasjonalt, da vi har en unik posisjon i Norge og samtidig kan bidra på global nivå.

Debatten rundt SUMs fremtid har vært preget av to vidt forskjellige hensyn; struktur og organisering, og faglig kvalitet og faglig prioritering. Sammenblanding av disse to gjør debatten ullen og uoversiktlig. Fra studentenes standpunkt er det essensielt at en strukturell omorganisering per i dag ikke er godt nok utredet. En flytting til SV-fakultetet kan føre til at faglig tilbud både innen forskning og undervisning reduseres eller oppløses helt. En nærmere tilknytning til CIENS er en mulighet, men vi er usikre på praktisk konsekvens for SUM. Kanskje er det viktigere å spørre hva en omorganisering av SUM vil *tilføre* heller enn hva vi potensielt kan tape. Det er fremlagt svært få argumenter for at omorganisering av SUM vil føre til faglig vekst og framgang.

Ville SUM kunne opprettholde faglig kvalitet i forskning og undervisning dersom vi ikke lenger skulle være "alene"? Studentene har forståelse for behov for omorganisering, men ser ikke hvordan de foreslåtte omstruktureringene skal kunne bedre kvaliteten på SUMs fagtilbud.

Studentene ved SUM anbefaler derfor

- at SUM opprettholdes som forskningssenter uavhengig av universitetets fakultetsstruktur
- at man videreutvikler samarbeidet med CIENS innenfor rammene av SUMs integritet som fri og uavhengig forskningsinstitusjon

Internasjonalisering

SUM har et av HFs beste engelskspråklige masterprogram, med stor og økende søkning både av norske og internasjonale studenter. Kursene SUM3011/4011 og SUM3000/4000 tilbys både bachelor og masterstudenter, og bidrar til UiOs kurstilbud på engelsk. SUM3000/4000 inneholder også en modul ved Centre for Science and the Environment i Delhi, India i tråd med universitetets fokus på integrasjon av utenlandsopphold som en del av studieprogram ved UiO. Studiemiljøet på SUM er internasjonalt og tverrfaglig med studenter med enormt mangfold i bakgrunn både faglig og kulturelt.

Faglig kvalitet

Med dagens frittstående posisjon som senter har man mulighet til å være mye mer fleksibel både i faglig tilbud, i søknad om eksterne midler og i kampen om å knytte til seg gode forskere. Dette er essensielle elementer også for studenter som bevisst søker seg til SUM hvor undervisning og forskning henger tett sammen. Det oppleves som svært givende å være en del av et godt arbeidsmiljø som har en reell målsetting om å integrere studentene i forskningen. I tillegg er SUMs undervisningstilbud sterkt knyttet opp til sentrets forskningsområder, noe som gjør at

studentene etablerer kontakt med forskere og forskningsprosjekter fra et tidlig stadium. Vi er som studenter svært aktive i SUMs prosjekter.

Tverrfaglig / tverrfakultær forskning

Ønsker vi at forskning på utvikling og miljø skal begrense seg til humaniora og samfunnsfag? Kan man ivareta en organisasjon som er åpen for alle disipliner og fakultet dersom man får et disiplinært "eierskap"? Erfaring fra senter for Teknologi, Innovasjon og Kultur, samt Senter for Menneskerettigheter tilsier at en tett fakultær eller disiplinær tilknytning legger bindinger på sentrene og gjør tverrfaglig samarbeid vanskeligere. SUMs tverrfaglige profil er vårt viktigste grunnlag, og det ville være likelydende med å legge ned virksomheten å fjerne dette. I tillegg har studenter fra disiplinære program ved UiO mulighet til å søke leseplass på SUM, noe som også fører til et godt tverrfakultært – og tverrfaglig – miljø for både studenter og forskere.

SUM har gjennom de siste 18 år etablert seg med en tydelig stemme i norsk samfunnsdebatt. Senteret refereres hyppig i media, og har en status og ekspertise som kan sammenlignes med sentre som NUPI, PRIO og andre utenfor UiO. SUM fremstår i dag som et senter med bred sammensetning av spisset ekspertise spent over et høyst aktuelt fagfelt. Man opererer i "periferien" av universitetet, men representerer samtidig universitetet utad som en aktiv samfunnsaktør som samler svært gode forskere med forskjellig bakgrunn og kompetanse. SUM representerer et mangfold og skaper dialog mellom varierte fagmiljø og tilbyr en verdifull arena for kommunikasjon og nettverksbygging både nasjonalt og internasjonalt. En omlegging av senterstrukturen for eksempel gjennom tilknytning til CIENS kan muligens være et godt alternativ. Derimot vil en dreiing av SUMs forskning i retning CIENSs oppdragsforskning kunne kompromittere SUMs kapasitet og videreføring av prinsipper om fri forskning.

På vegne av masterstudentene på SUM

Stefan F. Erbs

Marte Nubdal